

İnternet Gazetelerinde Yer Alan Sağlık Sektöründeki Şiddet Haberleri Üzerine Nicel Bir Araştırma

A Quantitative Research on News of Violence in the Health Sector in Internet Newspapers

Zeynep Ateş,^a
Hüdaî Ateş^b

^a Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
zeyneppaydogdu@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0911-2960

^b Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye.
hudaiates@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8097-278X

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 01.04.2024

Düzeltilme tarihi: 04.06.2024

Kabul tarihi: 04.06.2024

Anahtar Kelimeler:

Sağlık,

Haber,

Şiddet,

İnternet Gazeteleri

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 01.04.2024

Received in revised form: 04.06.2024

Accepted: 04.06.2024

Keywords:

Health, News,

Violence,

Internet Newspapers

ÖZ

İnsanın en kıymetli sermayesi olan sağlık, aynı zamanda hayatın en önemli parçasıdır. Tam iyilik hali için beden sağlığı kadar iyi bir iletişim süreci içerisinde olmak da sosyal bir varlık olan insan için önemlidir. Sağlıklı olma hali ve iletişim içerisinde bulunma durumu temel ihtiyaçların başında gelmektedir. Bazen diğer canlılarla iletişimde olmak ve diğer insanlarla konuşmak sağlığı korumanın yegâne yolu olabilmektedir. İnsanın sağlığıyla ilgili yardım alabilmek için sağlık çalışanları ile geçtiği iletişim bu durumun en bariz örneğini göstermektedir. Sağlık alanında uzman kişilerle gerçekleştirilen iletişim “sağlık iletişimi” kavramının ortaya çıkmasına neden olurken günümüzde çeşitli medya mecraları ile bu iletişim halinin farklı durumlarda ortaya çıktığı görülmektedir. Bu iletişimin gerçekleştiği safhada yaşanan anlaşmazlıklar ise sağlık sektöründeki şiddet olaylarının doğmasına neden olmakta ve medya mecralarına en fazla yansıyan durumlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlık sektörüne dair pek çok haber hem geleneksel hem de yeni medyada yer alabilirken dikkat çekiciliği sebebiyle bu sektörde yaşanan şiddet olaylarının haberleştirilmesi sık rastlanan bir durumdur. Ön plana çok fazla çıkan bu haber türünde toplumu bilgilendirme esnasında yapılan yanlış uygulamalar ve aksaklıklar çok daha olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Bu durumdan hareketle araştırma kapsamında ele alınan 10 internet sitesinin 2019 yılında verilen sağlık sektöründeki şiddet haberleri, hem haber görseli hem de haber metni açısından incelenmektedir. Nicel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yönteminin kullanıldığı bu çalışmada sağlık çalışanlarının konu edinildiği şiddet haberlerinde haberi yapanların meslek etiğini dikkate alarak haberi hazırlayıp hazırlamadıkları araştırılmaktadır. Haberi yazarken kitleleri yanlış yönlendirebilecek ifadelerin varlığı ya da herhangi bir olumsuzluğa özendirme durumu yapılan analizler ile ortaya konmaktadır.

ABSTRACT

Health, the most precious capital of human beings, is also the most important part of life. Being in a good communication process is as important for human beings, who are social beings, as physical health for complete well-being. Being healthy and being in communication is one of the basic needs. Sometimes being in contact with other living beings and talking to other people can be the only way to maintain health. The most obvious example of this situation is the communication with health professionals in order to get help about one's health. While communication with experts in the field of health has led to the emergence of the concept of "health communication", today it is seen that this state of communication emerges in different situations with various media channels. Conflicts at the stage of this communication lead to the emergence of violent incidents in the health sector and are one of the most common situations reflected in media channels. While many news about the health sector can take place in both traditional and new media, it is common to report on violent incidents in this sector due to its attractiveness. In this type of news, which is very prominent, wrong practices and failures in informing the public can have much more negative consequences. Based on this situation, the news on violence in the health sector given in 2019 by 10 websites within the scope of the research are analyzed in terms of both news visuals and news text. In this study, in which the

content analysis method, one of the quantitative research methods, is used, it is investigated whether the news makers prepare the news by taking into account the professional ethics in the news about violence in which healthcare professionals are the subject. The presence of expressions that may mislead the masses while writing the news or the situation of encouraging any negativity is revealed through the analysis.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Ateş, Z., Ateş, H. (2024). İnternet Gazetelerinde Yer Alan Sağlık Sektöründeki Şiddet Haberleri Üzerine Nicel Bir Araştırma, Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD) 10 (1), s. 70- 88.

1. Giriş

Şiddetin varlığının insanlığın varlığı kadar eskiye dayandığı, reddedilemez bir gerçektir. Hem farklı zamanlarda hem de farklı mekânlarda birçok kez ortaya çıkması, onu, zamanın ve mekânın ötesinde varlığını koruyan, ancak bazen kendini gösteren evrensel bir mesele olarak ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle şiddet, her yönüyle ele alınmakta ve farklı disiplinlerde çalışan uzman ve akademisyenlerce kökenlerine inilerek ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Bireysel ve toplumsal iletişimin bozulduğu, uzlaşımın, anlayışın ve barışın ortadan kalktığı her anda ve mekânda gerçekleşme ihtimali doğan şiddetin insan için çok önemli bir değer olan sağlık söz konusu olduğunda da kendini göstermesi kavramın önemini ve ciddiyetini ortaya koymaktadır. Bugün her alanda olduğu gibi sağlık alanında da büyük gelişmeler yaşanmakta ve birçok hastalık belli tedavi yöntemleriyle ortadan kalkarken insanların hastalığın tedavisine dair bilgiye ulaşmada bütün iletişim yollarını denediği görülmektedir.

Toplumun sağlık konusundaki bilgilerinin büyük çoğunluğunu medya vasıtasıyla edinmesi, kitle iletişim araçlarının değerini gün geçtikçe yükseltmektedir. Hastalar ve onların yakınları, sağlıkla ilgili bilgilere ulaşmak için öncelikle basın yayın organlarını kullanmaktadır. Özellikle, kişinin kendisinin veya çevresindekilerin yaşadığı bir sağlık sorunu hakkındaki magazin tarzında yazılan haberler okuyucular üzerinde etkili olabilmektedir (Sütlaş, 2004). İnsanlar, sağlık haberlerine olan yoğun ilgileri nedeniyle, bu haberlere kolay ve hızlı bir şekilde erişebilmenin önemini vurgulamaktadırlar.

Sağlık haberciliği, beslenme, dermatoloji, tıbbın yeni tedavi ve yöntemleri, anne-bebek sağlığı, üreme, doğal tedavi yöntemleri, alanda deneyimli doktorlar, sağlık çalışanlarının hakları ve karşılaştıkları zorluklar gibi çok çeşitli konuları kapsar, bu yüzden geniş bir araştırma alanına sahiptir. Sağlık haberleri, halkı bilgilendirirken aynı zamanda çeşitli kampanyalar düzenleyerek toplumsal farkındalık oluşturmaktadır (Çağlar, 2010). Bu sebeple, sağlık alanında internet gazeteciliğinin kullanımı, kamuoyunun gündemini şekillendirme, sağlık davranışlarında değişiklikler yaratma veya bir meseleye duyarlılık kazandırma açısından önem taşımaktadır. Medya aracılığıyla sağlık sektörü hakkında sunulan bilgiler, bireylerin tedavi seçeneklerini değerlendirmelerine, hastalıklar hakkında karar verme süreçlerinde yol gösterici olmaktadır.

Sağlık alanında meydana gelen problemlerin ve bu alandaki profesyonellere yönelik tavırların medyaya nasıl yansımalarını inceleyen pek çok bilimsel çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar, medyanın şahıslar üzerindeki tesirinin ne derece kuvvetli olduğunu ortaya koyan dikkat çekici bulguları sergilemektedir. Örneğin; Acar ve ekibinin 2013'te gerçekleştirdiği araştırma, 1 Ocak 2010 ile 31 Aralık

2012 tarihleri arasında, en çok satan beş gazetede yayınlanan, hastane acil servislerine dair 604 haberin incelendiği bir çalışmayı kapsamaktadır. Araştırmada, bu haberlerin %61'inin negatif, %27'sinin ise pozitif şekilde sunulduğu kaydedilmektedir (2013).

Başka bir çalışmada, medyanın halk ve sağlık personeli arasındaki iletişime %41,8 oranında yeterli önemi atfetmediği ifade edilmektedir. Özellikle bu çalışmada, doktorların %30,8'i, medyadaki haberlerin çarpıtılmış ifadeler içerdiğini ve net, anlaşılır bir dilin kullanılmadığına inandığını göstermektedir. Aynı çalışmanın bulgularına göre, doktorların %96,6'sı, medyanın olumsuz bir etki yarattığını dile getirmektedir. Çalışmada öne çıkan başka bir nokta ise, sağlık çalışanlarının %75'inin, medyanın sağlık sektörünün problemlerine yeterince değinmediğini savunmasıdır (Kalem, 2010).

Sağlık sektörüne ait haberlerin sunumu, alandaki dinamiklerin ve halkın sağlıkla ilgili algılarının şekillenmesinde kritik bir role sahiptir. Bu bağlamda, haberlerin doğru, açık ve etik bir biçimde sunulması, toplumun bilinçlenmesi ve bilgiye dayalı karar verme süreçlerinin desteklenmesi açısından zorunludur. Akademik çalışmalar, medya içeriğinin, özellikle sağlık konularında, toplumsal bilinci ve davranışları etkileyebilecek güçlü bir araç olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, sağlık haberlerinin sunumunda, bilimsel doğruluk, kaynakların güvenilirliği, terminolojinin doğru kullanımı ve etik standartlara uygunluk gibi unsurlar büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, bu haberlerin, halkın genel sağlık bilgisi düzeyini artırma ve sağlık hizmetlerine erişim konusunda farkındalık yaratma potansiyeline sahip olduğu göz önünde bulundurularak, medya profesyonelleri tarafından hassas bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir.

2. Sağlık İletişimi

Toplumların ve bireylerin sağlık ile ilgili bilgi, tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilemek amacıyla iletişim tekniklerinden kullanılarak eğitimler verilmesi sağlık iletişimi alanını oluşturmaktadır. Sağlık iletişimi, hastalıkların önlenmesi, sağlıklı yaşam biçimlerinin teşvik edilmesi ve sağlık hizmetlerinin etkin kullanımı için kritik bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla sağlık iletişimi kavramı insanın iyi olma halinin merkezinde yer alan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Cross ve O'Neil'e göre toplum sağlığını iyileştirme ve hastalıkları önleme strateji ve yöntemlerinin önemli bir parçasını sağlık iletişimi oluşturmaktadır. Çeşitli iletişim modelleri içeren sağlık iletişimi sağlık okuryazarlığı alanının önemli bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır (Cross ve O'Neil, 2021).

Sağlık iletişimi kavramsal olarak modern bilim ile ortaya çıksa da tarihi açıdan bakıldığında insanlığın başlangıcından bu yana var olmuş ve 20. Yüzyılın başlarında kavramsallaşmıştır. Salmon ve Poorisat, kavramın halk sağlığı ve sosyal bilimler alanlarındaki ilerlemeler ile birlikte ortaya çıktığını iddia etmiş ve modern anlamdaki sağlık iletişimi kavramının 20. Yüzyılın başlarında kullanıldığını söylemişlerdir (Salmon ve Poorisat, 2020). Bu dönemde, kitle iletişim araçlarının halk sağlığı kampanyalarında kullanımı, etkilerin araştırılması, disiplinlerarası perspektiflerden açıklamaların aranması ve sağlık iletişimi alanının resmi olarak tanınması gibi önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve halk sağlığı kampanyalarında kullanılması sağlık iletişimi ve medya ilişkisinin doğmasına neden olurken çeşitli sağlık krizleri ve sağlık sektöründeki gelişmelerin medyaya yansması ile sağlık iletişimi kavramı önem kazanmıştır. Özellikle günümüzde yaşanan pandemi gibi küresel bir sağlık krizi, sağlık iletişimi ve medya ilişkisinin önemini arttırmıştır. Cobis ve Nindi'ye göre de toplumların ve bireylerin sağlığa dair bilgileri medya aracılığıyla araştırması hem sağlık iletişimi ve medya ilişkisinin önemini artırmış hem de bu alandaki bilgi aktarımının düzenlenmesi fikrini bir kez daha gündeme getirmiştir. Gazete haberleri, dergiler, radyo programları ve televizyon gibi geleneksel medya araçları yanı sıra internetin gelişimiyle birlikte sağlık sektörüne dair gelişmeler ve bu sektörden

haberler daha kolay paylaşılır hale gelmiştir. Dahası internet siteleri, dijital platformlar ve sosyal medya çift yönlü iletişim imkânı sağlaması nedeniyle sağlık iletişimi alanını farklı bir boyuta taşımıştır (Cobis ve Nindi, 2022).

3. İnternet Gazeteciliği ve Sağlık Sektöründeki Şiddet

Medya, bilgi aktarımı, eğlendirme ve kamuoyu şekillendirme gibi işlevlerinin yanı sıra eğitim alanında da etkili bir rol oynamaktadır. Medyada sunulan bilgi ve haberler, izleyici ve okuyucuların bilişsel ve zihinsel gelişimlerine olumlu katkılar sunarak, eğitici bir etki yaratmaktadır. Bu bağlamda, özellikle günümüzde büyük bir önem kazanan internet gazeteciliği, insanların doğru yönlendirilmesi açısından oldukça önemlidir (Ateş, 2021). İnternet gazeteciliği kapsamında, toplumun en büyük ilgiyi gösterdiği konular arasında sağlık haberleri bulunmaktadır. Sağlık, insan hayatının ayrılmaz bir unsuru olduğundan, internet üzerinden kolaylıkla erişilebilen bilgiler, hasta ve hasta yakınlarının doktora gitmeden önce veya sonra başvurduğu bir kaynak haline gelmiştir. Bu sebeple, sağlık haberlerinin toplumu yönlendirme işlevi inkâr edilemez bir gerçekliktir. Bu yüzden, bireyler sağlıkla ilgili bilgi edinme süreçlerinde medyayı sıkça tercih etmektedirler.

Medya, toplumsal yaşamda özellikle şiddet haberlerini ön plana çıkarmaktadır. Akademik araştırmalara bakıldığında, medyada şiddetin sorunlu bir biçimde ele alındığı ve en çok tartışılan konular arasında yer aldığı görülmektedir. Sağlık alanında yapılan haberlerde, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin sürekli vurgulanması ve yayınlanması, medya kuruluşlarının kar amacı ve toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etme çabasıyla birlikte, sağlık kurumlarında şiddet olaylarının artış eğilimine katkıda bulunabilir. Bu durum, gerçekleştirilen veya planlanan çalışmaların kalitesini gölgeleyebilir. Çünkü toplumun ilgisini çekme noktasında şiddetin en etkili içerik olduğu ifade edilebilir (Ateş, 2021).

İnternetin gelişimi, hastaların ve hasta yakınlarının çeşitli sağlık kuruluşları, hekimler ya da sağlık çalışanları ile ilgili bilgi almak için araştırma yapması kolaylaştırmıştır. Ancak bu araştırmalar esnasında kişinin karşısına sağlık sektörü ile ilgili haberler ve hastalar ile hasta yakınlarının çeşitli sağlık problemleri, sağlık hizmetleri ve sağlık çalışanları ile ilgili yorumları çıkararak bilgi kirliliğinin oluşmasına neden olabilmektedir. Bu durumun en kritik noktalarından birisini de sağlık sektöründe yaşanan şiddet olaylarının sunumu oluşturmaktadır. Dolayısıyla sağlık sektöründe yaşanan şiddet olaylarının medyada nasıl ele alındığı, bu haberlerin sunumundaki problemler ve bu durumun sağlık çalışanlarının toplumdaki imajına etkileri önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Duğan'ın araştırmasına göre, medyada yer alan şiddet haberleri, sağlık çalışanlarının toplumdaki imajını olumsuz etkilemekte ve değerlerini azaltmaktadır. Araştırma, etik ve sosyal sorumluluk kurallarına uygun olmayan bir şekilde yayınlanan sağlık alanındaki şiddet haberlerinin, sağlık çalışanlarının imajına zarar verdiğini ve şiddet izlerini taşıyan fotoğrafların yayımlandığını belirtmektedir (Duğan, 2017).

Dökme, Türkdoğan, Görğün ve Akyürek'in çalışması da, Türkiye'deki sağlık sistemine yönelik önemli bir sorun olan sağlıkta şiddetin medyadaki yansımalarını incelemektedir. Araştırma, şiddet haberlerinde en sık kullanılan kelimelerin "sağlık", "şiddet", "doktor" ve "hastane" olduğunu belirlemiştir. Haberlerin içeriği incelendiğinde, şiddetin çoğunlukla hastanelerde ve acil servislerde gerçekleştiği, şiddetin çoğunlukla hasta yakınları ve hastalar tarafından işlendiği, en çok maruz kalan grubun doktorlar olduğu ve şiddetin genellikle yaralanma ile sonuçlandığı vurgulanmıştır (Dökme, vd., 2023).

Sevimli'nin çalışması, sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olaylarının çevrimiçi medya raporlarından elde edilen verilere dayalı olarak değerlendirilmesini içermektedir. Çalışma, 2012-2019 yılları arasında çevrimiçi medya raporlarında toplam 1028 ciddi şiddet olayının meydana geldiğini göstermiştir. Veriler, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin sıklıkla tedavi veya teşhis memnuniyetsizliği, hizmetler ve pahalı

ücretler gibi nedenlerle gerçekleştiğini ortaya koymuştur. Haber başlıklarının çoğunlukla kişilerarası şiddeti vurguladığı, ancak sağlık politikası, yapısal ve örgütsel sorunlara değinmediği belirtilmiştir (Sevimli, 2020).

Medya tarafından sağlık alanında yaşanan şiddet vakalarının doktorlara atfedilmesi, onların olumsuz örneklerle tanıtılması ve açgözlü olarak damgalanması, doktorlara karşı şiddeti meşrulaştırmaktadır (Aydın, 2008). Özyurt ve ekip arkadaşlarının belirttiği gibi (2009, s.61-70), basın organlarının sağlık sektöründeki problemleri tarafsız bir şekilde aktarmaması, haberin sunuş biçimi ile doktorları ve diğer sağlık personelinin hedef haline getirmesi, tedavi veya cerrahi müdahale sırasında meydana gelen hataların doktorlar üzerinden suçlu olarak sunulması, doktorlara karşı önyargı ve güvensizlik oluşturmaktadır. Sağlıkta Şiddeti Önleme Komisyonu'nun 2013'te yayımlanan raporuna göre, gazetelerin okunma sayıları ve internet tıklanma oranlarını yükseltmek amacıyla sağlık sektörüne dair negatif örnekleri sürekli olarak gündemde tutmaları, şiddetin artmasına yol açan faktörler arasında yer almaktadır (s.172-173).

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, kişilerarası şiddet bağlamında değerlendirilebilecek olsa da, daha geniş bir perspektifle ele alındığında, bir kamu sağlığı meselesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Medyada yer bulan haber metinlerinin bu geniş çaplı problemdeki rolü ve önemi, detaylı bir incelemeyle anlaşılabilir. Haber metinlerinin şiddet kültürüyle olan ilişkisinin, sağlık iletişimi çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Şiddet olayları medya metinleri içerisinde yer alan haberlerde sıklıkla yer almaktadır. Bunun nedeni, haber profesyonellerinin, haberlerin daha çok ilgi çekmesi amacıyla şiddet içerikli haberlere yayın akışlarında daha fazla yer vermesidir. “Şiddetin kendisi haberdir” söylemi, bir olayın olumsuzluğunun, onun haber değerini doğrudan artırarak gazetecilere şiddetin kendisinin bir haber olduğu düşüncesini aşılacaktır. Bu bakış açısı, gazetecilerin mesleki pratiklerini doğrudan etkilemektedir (İnal, 1996, s.73).

Haber metinleri, toplumsal algının şekillendirilmesi ve okuyucunun yönlendirilmesi konularında oldukça etkin olurken, şiddetin aktarımı noktasında bazı sorunlar içerebilir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti ele alan haberler, şiddet odaklı tüm haberler arasında, bu meslek grubunun toplum için taşıdığı öneme binaen, konuya daha ciddi bir yaklaşım gerektiren haberler arasında yer almaktadır.

Bu çalışmalar, sağlık sektöründe yaşanan şiddet olaylarının medyada nasıl ele alındığını ve bu haberlerin sunumundaki problemleri noktaları gözler önüne sermektedir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin, toplumda sağlık çalışanlarına karşı olumsuz bir algı yaratma potansiyeline sahip olduğu ve bu durumun sağlık çalışanlarının toplumdaki imajını ve değerlerini etkileyebileceği sonucuna varılmaktadır.

4. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Soruları

İletişim çalışmaları alanında, akademisyenler, uzmanlar ve araştırmacılar arasında sıkça ele alınan temalardan biri "şiddet" olgusudur. Medyada şiddetin nasıl sunulduğu ve toplum üzerindeki etkileri, iletişim bilimciler tarafından geniş çapta incelenen konulardandır. İnternet sitelerinde sıklıkla rastlanan medya içerikleri arasında, sağlık sektörüne yönelik şiddet haberleri öne çıkmaktadır. Hastaların sağlık kuruluşlarındaki çeşitli bölümler ve personel ile etkileşimi, zaman zaman iletişimde zorluklara yol açabilmektedir. Bu tür zorluklardan kaynaklanan haberler, internet üzerinden milyonlarca insana ulaşarak onların görüşlerini etkilemektedir. Bu araştırma, internet üzerinden sunulan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet içerikli haberlerin okuyuculara nasıl sunulduğunu incelemeyi hedeflemektedir.

Bu çalışmanın ana hedefi, sağlık iletişiminin kritikliği ve sağlık alanında yaşanan şiddet vakalarının, seçilen 10 internet gazetesinde nasıl yansıtıldığının analizini yapmaktır. Bu amaçla, incelenen gazete

haberlerinde tarafsızlık ve eleştiri durumları göz önünde bulundurulmamakta, asıl odak noktası sağlık haberlerinde şiddetin nasıl temsil edildiği üzerinedir. Bu çalışma, aşağıdaki sorulara yanıt aramayı hedeflemektedir.

- Sağlık çalışanı haberde nasıl sunulmaktadır?
- Hasta haberde nasıl sunulmaktadır?
- Sağlık çalışanlarına şiddet haberlerinde hangi tür şiddet haberlerde yer almaktadır?
- Haber başlıklarında olay dramatize edilmiş midir?
- Şiddet haberi olayı gazetelere göre farklılık veya benzerlikler göstermekte midir?
- Haberde şiddeti uygulayan nasıl sunulmaktadır?
- Haber hangi kaynak ya da kaynaklar tarafından hazırlanmıştır?
- Haberde kullanılan görsel nasıl sunulmaktadır?
- Haberin tutumu sağlıkta şiddeti eleştiriyor mu?

5. Araştırmanın Yöntemi, Örneklemi ve Sınırlılıkları

Araştırmada kullanılan içerik analizi yöntemi, yazılı ve görsel verilerin belirlenen bir amaç doğrultusunda sınıflandırılmasını ve toplanan verilerin belirli kavramlar veya değişkenlerle ölçülerek kategorilere ayrılmasını sağlamak amacıyla kullanılmıştır (Arık, 1998, s.119). Bu çalışmada, incelenen haberler bir kodlama cetveli kullanılarak analiz edilmektedir. Kodlama cetveli, haberlerin içeriğine uygun sorular içermekte ve metin üzerinde nasıl bir sınıflandırma yapılacağı ve hangi kategorilere göre kodlama yapılacağı konusunda detaylı ve açık bilgiler sunmaktadır (Gökçe, 2001, s.107). Haberin içeriği ve görselleri ana kategorileri oluştururken, bu kategorilere ait sorular alt kategorileri meydana getirmektedir. Haberin kaynağı, hazırlayan kişiler, içerikte bahsedilen şiddet türleri, şiddeti uygulayan kişiler ve şiddet sırasında kullanılan araçlar gibi sorular, haberin içeriği kategorisinin alt kategorilerini oluşturmaktadır. Haberde kullanılan görselin türü ve içeriği ise haberin görsel kategorisinin alt kategorilerini oluşturmaktadır.

Kodlama cetvelinde kontrol değişkenleri, biçimsel değişkenler ve içerikle ilgili değişkenler olarak üç farklı değişken sınıflandırma sisteminin temelini oluşturmaktadır. (Gökçe, 2001, s.167-172). Bu çalışmada biçimsel değişkenler, haberlerde kullanılan görsel materyaller ve fotoğraf kullanımı, içerik ile ilgili değişkenler ise haberlerde yer alan şiddetin türü, haberin tutumu ve haberde şiddet konusunda öne çıkarılan kelime gibi özelliklerden oluşmaktadır. (Gökçe, 2001, s.167-172). Bu çalışmada incelenen gazeteler, gazetelerde yer alan şiddeti ifade etmede kullanılan kavramlar ve bu kavramların incelenen gazetelere göre kullanılma sıklığı kontrol değişkenlerini oluştururken, biçimsel değişkenler olarak bu araştırmada internet gazeteleri ele alındığı için örneklemin sınırlılıkları ve evreni bakımından kodlama cetvelinde sayfa sayısı ve sayfa konumuna yönelik sorulara yer verilmemektedir. İçerik değişkenleri olarak ise alan şiddetin türü, haberin tutumu, mağdurun ve şiddeti uygulayanın ifade edilmiş biçimi, görsel materyaller ve fotoğraf kullanımı, haberin kaynağı ve kim tarafından hazırlandığı gibi sorulara yer verilmektedir. Haberlerin içerik analizini yapabilmek için açıklanan kavramlardan oluşturulan kodlama cetveli 2015 yılında Özlem Duğan tarafından hazırlanan “*Sağlıkta Şiddet Haberlerinin Basına Yansıması*” adlı tezden örnek alınmıştır (Duğan, 2015, s. 209).

Bu çalışmada, güvenilirliği sağlamak için araştırmacı tarafından farklı zaman ve yerlerde iki defa kodlama yapılmış, ayrıca başka bir araştırmacı tarafından da bir kez kodlama gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin büyük oranda (%95) birbirleriyle uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

Günümüzde yazılı basın, geçmişteki önemini gazetelerden ziyade internet üzerinden devam ettirmektedir. İnternet, milyonlarca kullanıcının haberlere, bilgilere ve belgelere kolayca erişimini sağlamakta ve toplumun iletişim olanaklarını radyo, televizyon ve basılı gazetelerin ötesine taşımaktadır. Araştırma kapsamında, haber siteleri ve çevrimiçi gazeteler örneklem olarak seçilmiştir. Alexa.com'da en yüksek tıklanma oranına sahip ilk 10 site dahil edilmiştir. Ensonhaber.com, Habertürk.com, Haberler.com, Hürriyet.com, Milliyet.com, Yenişafak.com, Yeniakit.com, Sözcü.com, Akşam.com, Sabah.com internet siteleri, araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Bu sitelerde 1 Ocak - 31 Aralık 2019 tarihleri arasında yayımlanan “sağlık sektörü ve şiddet” temalı 105 haber, araştırmanın sınırlarını belirlemiştir.

4.3. Bulgular

	Sayı	Yüzde
<i>aksam.com</i>	3	% 2,86
<i>ensonhaber.com</i>	8	%7,62
<i>haberler.com</i>	19	%18,10
<i>haberturk.com</i>	18	%17,14
<i>hurriyet.com</i>	14	%13,33
<i>milliyet.com.tr</i>	12	%11,43
<i>sabah.com</i>	3	%2,86
<i>sozcu.com</i>	10	%9,52
<i>yeniakit.com</i>	13	%12,38
<i>yenisafak.com</i>	5	%4,76
TOPLAM	105	%100

Tablo 1: İnternet sitelerindeki “sağlıkta şiddet” haber sayıları

Tablo 1 incelendiğinde, 1 Ocak ile 31 Aralık 2019 tarihleri arasında seçilen 10 internet sitesinde yapılan sağlık ve şiddet anahtar kelimeleri aramalarında toplam 105 haberin yayınlandığını göstermektedir. En fazla haber paylaşımı yapan site haberler.com, bu dönemde 19 haberle (%18,10) ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada haberturk.com, 18 haberle (%17,14) bulunmaktadır. Üçüncü sırada hurriyet.com, 14 haber (%13,33) ile yer alırken en az haber paylaşımı yapan siteler olarak sabah.com ve aksam.com'un, her biri 3 haberle (%2,86) yer almaktadır.

Haberi hazırlayan haber ajansı hangisidir?					
	DHA	İHA	AA	Diğer	Belirtilmemiş
<i>aksam.com</i>	1	1	1		
<i>ensonhaber.com</i>	2	5			1
<i>haberler.com</i>	4	11	3		1
<i>haberturk.com</i>	5	10			3
<i>hurriyet.com</i>	12	2			
<i>milliyet.com.tr</i>	3	3	2	1	3
<i>sabah.com</i>		2			1
<i>sozcu.com</i>		5	3	1	1
<i>yeniakit.com</i>			1	1	11
<i>yenisafak.com</i>		3		1	1
TOPLAM	27	42	10	4	20
YÜZDE	%26,21	%40,78	%9,71	%3,88	%19,42

Tablo 2: Haberi hazırlayan haber ajansları

Haberi hazırlayan haber ajanslarının yer aldığı Tablo 2'ye bakıldığında en fazla haberin 42 (%40,78) sayısıyla İhlas Haber Ajansı (İHA) tarafından hazırlandığı görülmektedir. İHA'dan fazla haber yayınlayan internet sitesi ise 11 haberle *haberler.com* ve 10 haberle *haberturk.com* olduğu görülmektedir. İHA'dan en az haber paylaşan haber sitesi 1 haberle *aksam.com* olurken *yeniakit.com.tr*'nin ise hiç haber paylaşmadığı görülmektedir. Demirören Haber Ajansı'ndan (DHA) 27 (%26,21) haber paylaşıldığı görülmektedir. DHA'dan en çok haber yayınlayan internet sitesi ise 12 haberle *hurriyet.com* olurken yine aynı gruba bağlı *milliyet.com*'un 3 haber paylaştığı ve görülmektedir. DHA'dan *aksam.com*'un 1 haberi internet sitelerinde paylaştığı görülürken *sabah.com*, *sozcu.com*, *yeniakit.com.tr*, *yenisafak.com* internet sitelerinin ise hiç haber paylaşmadıkları görülmektedir.

Bazı internet sitelerinde haberlerin belli haber ajanslarından almak yerine kendi şirketleri bünyesindeki muhabirlere veya bağımsız haber yapan muhabirlere isimleriyle yer verdikleri görülmektedir. 10 internet sitesinde yalnızca 4 (%3,88) haberin bu şekilde paylaşıldığı görülmektedir. Haberin doğruluğunu dolayısıyla internet sitesinin prestijini en çok etkileyen haberin kimler tarafından yapıldığının bilgisinin belirtilmediği haber sayısı ise 20 (%19,42)'dir. Haberi nereden aldığı bilgisini en fazla paylaşmayan internet sitesi ise 20 haberin 11'ini bu şekilde yayımlayarak *yeniakit.com* isimli internet sitesi olmuştur. *haberturk.com* ve *milliyet.com* da 3'er haberi bu şekilde yayımlayarak 2. sırada yer almış ve *ensonhaber.com*, *haberler.com*, *sabah.com*, *sozcu.com* ve *yenisafak.com* internet siteleri de 1'er haberini bu şekilde okuyucuları ile paylaştığı görülmüştür.

Haber başlığında aşağıdaki ifadelerden hangisi kullanılmıştır?								
	Şiddet	Ölüm	Dayak	Saldırı	Darp	Bıçaklama	Kavga	Diğer
<i>aksam.com</i>	1				1			1
<i>ensonhaber.com</i>	1				5			2
<i>haberler.com</i>	4		1	3	8			3
<i>haberturk.com</i>	4			5	5		1	3
<i>hurriyet.com</i>			1	7		1		5
<i>milliyet.com.tr</i>	2			2	1	1		6
<i>sabah.com</i>				1	1			1
<i>sozcu.com</i>	2		1	2	2			3
<i>yeniakit.com</i>			1	1	8			3
<i>yenisafak.com</i>				1	3	1		
TOPLAM	14		4	22	34	3	1	28
YÜZDE	%13,21	%0	%3,77	%20,75	%32,08	%2,83	%0,94	%26,42

Tablo 3: Haberin başlığındaki ifadelerin dağılımı

Haberin başlığına dair ifadelerin internet sitelerine göre dağılımının yer aldığı tablo 3'te en fazla kullanılan kelime 34 (%32,08) kez kullanılarak “darp” kelimesi olmuştur. En çok kullanılan ikinci kelimeyi ise 22 (%20,75) sayıyla “saldırı” kelimesi oluşturmaktadır. En çok kullanılan üçüncü kelime ise “şiddet” kelimesidir. Bıçaklama kelimesi internet sitelerindeki haberlerin başlıklarında 3 (%2,83) kez yer almaktadır. Kavga kelimesi ise sağlıkta şiddet konusu dahilinde tüm haberler içerisindeki başlıklarda yalnızca 1 (%0,94) kez haberturk.com'un haberinde kullanılmaktadır. Ölüm kelimesi ise hiçbir haber başlığında kullanılmamaktadır. Tablo 3'e göre haber başlıklarında yer alan diğer kelimelere baktığımızda ise 28 (%26,42) haberde farklı farklı şekillerde yer almaktadır. Haber başlıklarında gazetelerin dehşet, linç, sosyal medyada tepki, dövülen doktor, ortalık karıştı, kırmak, yumruk, protesto, arbede, skandal gibi kelimelere yer verildiği görülmektedir. Haber başlıklarının bir kısmında sağlık çalışanlarına yapılan şiddete karşı STK'lar ya da sağlık yöneticilerinin isyanı yer alırken kimi başlıklar da magazin bir ifade içimi kullanılarak tıklanma sayısının arttırılmaya çalışıldığı görülmektedir.

Haber kim tarafından hazırlanmıştır?			
	Muhabir/Gazete Personeli	Haber Ajansı	Belirtilmemiş
<i>aksam.com</i>		3	
<i>ensonhaber.com</i>	1	7	
<i>haberler.com</i>	1	18	
<i>haberturk.com</i>		15	3
<i>hurriyet.com</i>	7	7	
<i>milliyet.com.tr</i>	2	8	2
<i>sabah.com</i>	1	2	
<i>sozcu.com</i>		9	1
<i>yeniakit.com</i>		1	12
<i>yenisafak.com</i>		1	4
TOPLAM	12	71	22
YÜZDE	%11,43	%67,62	%20,95

Tablo 4: Haberin kim tarafından hazırlandığı

Tablo 4’te haberi hazırlayan bilgisine ne kadar yer verildiği gösterilmektedir. İncelenen haberlerin 71 (%67,62)’inde haber ajansı bilgisi girilirken yalnızca 12 (%11,43)’sinde haberi hazırlayan muhabirin veya gazetecinin ismine yer verilmiştir. Sitelerde yer alan haberlerin 22 (%20,95)’sinde ne haber ajansı ne de muhabir bilgisine rastlanılmamıştır.

Haberde hangi kaynaklar yer almaktadır?						
	Şiddet Mağduru	Şiddeti Uygulayan	Sağlık Yöneticisi	STK Temsilcisi	Sağlık Çalışanı	Diğer
<i>aksam.com</i>			2			1
<i>ensonhaber.com</i>	4		3	2		
<i>haberler.com</i>	4		4	11		2
<i>haberturk.com</i>	4		5	9		4
<i>hurriyet.com</i>	4		1	3	1	7
<i>milliyet.com.tr</i>	3		1	1	1	7
<i>sabah.com</i>	2		1	2		
<i>sozcu.com</i>	5		1			4
<i>yeniakit.com</i>	2	1	1	4		6
<i>yenisafak.com</i>	3			2		1
TOPLAM	31	1	19	34	2	32
YÜZDE	%26,05	%0,84	%15,97	%28,57	%1,68	%26,89

Tablo 5: Haberde yararlanılan kaynaklar

Yaşanan olayların haberleştirilme esnasında olaya dair bilgilerin kimlere dayandırıldığı gösterildiği tablo 5’te olayın tarafları ve dışındakilere dair yapılan araştırmanın neticesi belirtilmektedir. Bu tabloya göre haberlerin en çok STK temsilcilerinin açıklamalarına veya olayla ilgili bilgisine dayandırıldığı görülmektedir. Kaynak olarak STK temsilcileri haberlerde 34 (%28,57) kez yer almaktadır. Kaynak olarak sağlık yöneticilerinin kullanıldığı haberler ise 19 (%15,97) sayı ile üçüncü sırada tabloda yer almaktadır. Olay esnasında olaya şahitlik eden diğer sağlık çalışanları ise kaynak olarak yalnızca 2 (%1,68) haberde yer almaktadır. Şiddeti uygulayanın kaynak olarak kullanıldığı 1 (%0,84) haber ise yeniakit.com sitesinde takipçi ile paylaşılmaktadır. Tablodaki verilerden hareketle haberlerdeki diğer kaynakların sayısı ise 32 (%26,89)’dir. Diğer kaynaklara bakıldığında ise polis adliye muhabirlerinin polis tutanaklarına ve savcılık iddianamelerine ulaşması üzerine buradaki bilgilerle haber yaptığı görülmektedir. Ayrıca araştırma kapsamındaki internet gazeteleri güvenlik kamerası ya da çevreden çekilen cep telefonu kamerası görüntülerine dayanarak haber yaptıkları da gözlenmiştir.

Haberde hangi tür şiddetten bahsedilmektedir?						
	Fiziksel	Sözel	Psikolojik	Cinsel	Ekonomik	Diğer
<i>aksam.com</i>	3	1				
<i>ensonhaber.com</i>	7	2				1
<i>haberler.com</i>	16	4	2		4	
<i>haberturk.com</i>	16	11	2		2	1
<i>hurriyet.com</i>	14	5	1		4	
<i>milliyet.com.tr</i>	10	3			1	1
<i>sabah.com</i>	3	2				
<i>sozcu.com</i>	10	3	1	1	1	
<i>yeniakit.com</i>	13	5			1	
<i>yenisafak.com</i>	5	1			2	
TOPLAM	97	37	6	1	15	3
YÜZDE	%63,31	%21,89	%3,55	%0,59	%8,88	%1,78

Tablo 6: Haberde yer alan şiddetin türü

Araştırmanın merkezini oluşturan şiddet olgusunun türleri ise haberlerde tablo 6’da yer aldığı şekilde tespit edilmiştir. İncelenen tüm siteler haberlerinde en az 1’er kez fiziksel ve sözel şiddete yer vermektedir. Haberlerde en fazla söz konusu olan şiddet türü 97 (%63,31) kez bahsi geçen “fiziksel şiddet” olduğu görülmektedir. Sözel şiddet internet sitelerinde 37 (%21,89) kez yer bulmaktadır. Haberlerde en çok yer alan üçüncü şiddet türü ise ekonomik şiddettir. Haberlerin 15 (%8,88)’inde ekonomik şiddete rastlanmaktadır. Araştırma kapsamında ele alınan haberlerin 6 (%3,55)’sında psikolojik şiddetin de diğer şiddet türleriyle birlikte bahsedildiği görülmüştür. Tüm haberler içerisinde yalnızca sozcu.com’da yer alan 1 (%0,59) haberde cinsel şiddetten bahsedilmektedir.

Haberde ne tür bir fiziksel şiddetten bahsedilmektedir?					
	Öldürme	Darp	Bıçaklama	Diğer	Belirtilmemiş
<i>aksam.com</i>		3			
<i>ensonhaber.com</i>		5	1	1	1
<i>haberler.com</i>		15	1	1	2
<i>haberturk.com</i>		12		4	2
<i>hurriyet.com</i>		8	1	4	1
<i>milliyet.com.tr</i>		5	2	3	2
<i>sabah.com</i>		2			1
<i>sozcu.com</i>		5	1	3	1
<i>yeniakit.com</i>		10		3	
<i>yenisafak.com</i>		2	1	2	
TOPLAM		67	7	21	10
YÜZDE	%0	%63,81	%6,67	%20,00	%9,52

Tablo 7: Haberlerde yer alan fiziksel şiddetin türleri

Haberlere konu olan fiziksel şiddetin türlerine bakıldığında, tablo 7’de görüldüğü üzere en fazla darp olayının yaşandığı görülmektedir. Haberlerin 67 (%63,81)’sinde darp, 7 (%6,67)’sinde bıçaklama ve 21 (%20,00)’inde farklı şekillerde olmak üzere diğer fiziksel şiddet türlerinden bahsedilirken 10 (%9,52)’unda ise ne tür bir fiziksel şiddet olduğu belirtilmemektedir.

Haberde ne tür bir sözel şiddetten bahsedilmektedir?						
	Hakaret	Tehdit	Suçlama	Küfür	Diğer	Belirtilmemiş
<i>aksam.com</i>	1					2
<i>ensonhaber.com</i>	1			1		6
<i>haberler.com</i>	1			1	2	15
<i>haberturk.com</i>	1	4	1	2	2	8
<i>hurriyet.com</i>	3	2				9
<i>milliyet.com.tr</i>		3				9
<i>sabah.com</i>	2					1
<i>sozcu.com</i>		1		2		7
<i>yeniakit.com</i>	1	2			1	9
<i>yenisafak.com</i>				1		4
TOPLAM	10	12	1	7	5	70
YÜZDE	%9,52	%11,43	%0,95	%6,67	%4,76	%66,67

Tablo 8: Haberlerde yer alan sözel şiddetin türleri

Tablo 8'e bakıldığında araştırmada incelenen haberlerde ne tür sözel şiddetlerin yer aldığı gösterilmektedir. Yaşanan şiddet olayları haberleştirilirken şiddetin çoğu defa tartışmalar ile başladığı ancak sözlü şiddetin ne tür olduğu ve boyutlarından bahsedilmediği tespit edilmiştir. Tablo 8'de haberlerin 70 (%66,67)'inde olaylarda ne tür sözlü şiddetin yaşandığının belirtilmediği görülmektedir. Sözlü şiddetin türlerinde ise ilk sırayı 12 (%11,43) haberle tehdit almaktadır. Hemen ardından 10 (%9,52) haberde şiddeti uygulayanın hakarete bulunduğu bilgisinin verildiği görülmektedir. Hakaret edildiği bilgisinin dışında küfür edildiği bilgisinin okuyucuya aktarıldığı haberlerin sayısı 7 (%6,67)'dir. Tüm haberlerin içerisinde yalnızca habertürk.com'un 1 (%0,95) haberinde hekimin suçlandığı ve bu suçlama esnasında şiddet uygulayanın sarf ettiği sözlere yer verilmiştir.

Şiddeti uygulayandan haberde nasıl bahsedilmektedir?						
	Maganda	Saldırgan	Hasta	Hasta yakını	Diğer	Belirtilmemiş
<i>aksam.com</i>		1		1		1
<i>ensonhaber.com</i>		3	4			1
<i>haberler.com</i>		5	1	6	7	
<i>haberturk.com</i>		2	1	8	7	
<i>hurriyet.com</i>	1	3	1	1	8	
<i>milliyet.com.tr</i>		1	2	1	7	1
<i>sabah.com</i>		1		2		
<i>sozcu.com</i>			2		3	5
<i>yeniakit.com</i>			2	5	6	
<i>yenisafak.com</i>		2	1	1	1	
TOPLAM	1	18	14	25	39	8
YÜZDE	%0,95	%17,14	%13,33	%23,81	%37,14	%7,62

Tablo 9: Haberlerde şiddeti uygulayanların nitelendirilme şekli

Şiddeti uygulayanlardan nasıl bahsedildiğini gösteren tablo 9'a bakıldığında haberlerde 25 (%23,81) kez hasta yakını olarak şiddeti uygulayandan bahsedilmektedir. Şiddet uygulayanların saldırgan olarak nitelendirildiği haberlere bakıldığında ise 18 (%17,14) kez ile ikinci sırada yer aldıkları görülmektedir. Maganda kelimesini ise yalnızca milliyet.com.tr'de 1 (%0,95) kez kullanmıştır. Şiddetin protesto edildiği ya da basın açıklamalarının yapıldığı haberlerde şiddeti uygulayandan bahsedilmemiş ve belirtilmemiş kategorisinde yer alarak 8 (%7,62) haberde kullanılmadıkları görülmektedir. Şiddeti uygulayan kişilerden 39 (%37,14) haberde ise birbirinden farklı şekillerde bahsedilmektedir. Bunlar arasında zanlı, isim ve soy isim baş harfi, öfkeli koca, şahıs, kadın hasta, özel harekât, şüpheli, polis, güvenlik görevlisi olarak yer almaktadır.

Şiddeti mağduru nasıl nitelendirilmektedir?				
	Kadın Hekime Şiddet	Sağlıkçıya Şiddet	Hekime Darp/Dayak	Diğer
<i>aksam.com</i>			3	
<i>ensonhaber.com</i>		1	4	3
<i>haberler.com</i>	2	1	14	2
<i>haberturk.com</i>	2		10	6
<i>hurriyet.com</i>	3		3	8
<i>milliyet.com.tr</i>	1		2	9
<i>sabah.com</i>			3	
<i>sozcu.com</i>	2		6	2
<i>yeniakit.com</i>	2		8	3
<i>yenisafak.com</i>	2		2	1
TOPLAM	14	2	55	34
YÜZDE	%13,33	%1,90	%52,38	%32,38

Tablo 10: Haberlerde şiddet mağdurunun nitelendirilme şekli

Tablo 10’da şiddet mağdurlarından haberlerde nasıl bahsedildiği yer almaktadır. Mağdurların, “darp edilen hekim” şeklinde nitelendirildiği haberlerin sayısı 55 (%52,38) olarak gözükmekte ve bu sayı büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Hekimin cinsiyetine vurgu yapan haberlerde ise mağdurun özellikle kadın olarak vurgulandığı görülmektedir. Bu şekilde yayımlanan haberlerin sayısı ise 14 (%13,33)’tür. Mağdurun “şiddete uğrayan sağlıkçı” şeklinde nitelendirildiği ve hekimlik dışında bir sağlık personelinin kast edildiği haberlerin sayısı 2 (%1,90) olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer nitelendirme şekilleri ise 34 (%32,38) haberde birbirinden farklı şekillerde yapılmaktadır.

Şiddet uygulanırken kullanılan araç hangisidir?							
	Tabanca / Tüfek	Fiziksel Güç	Bıçak	Sopa	Sözlü Saldırı	Diğer	Belirtilmemiş
<i>aksam.com</i>		2			1		1
<i>ensonhaber.com</i>		4	1		2	2	1
<i>haberler.com</i>		14	2		4	1	
<i>haberturk.com</i>		13		2	11	1	
<i>hurriyet.com</i>		8	1	1	5		4
<i>milliyet.com.tr</i>		5	2		3	4	1
<i>sabah.com</i>		2			3		
<i>sozcu.com</i>		5	1	1	1		3
<i>yeniakit.com</i>		12		1	5		
<i>yenisafak.com</i>		2	1	2			
TOPLAM		67	8	7	35	8	10
YÜZDE		%49,63	%5,93	%5,19	%25,93	%5,93	%7,41

Tablo 11: Şiddet uygulanırken kullanılan araç

Tablo 11’de sağlıkta şiddet haberlerinde şiddetin uygulandığı esnada kullanılan araçtan bahsedilerek haberin detaylarına yer verildiği görülmektedir. Bazı haberlerde birden fazla araç türünün haberde detaylı bir şekilde yer alması haberde kullanılan araç sayısının haber sayısından fazla olmasına sebep olmaktadır. Haberlerde en fazla 67 (%49,63) sayı ile fiziksel gücün bir araç olarak bahsedildiği görülürken aynı haberlerin bazılarında sözlü saldırı da yer almaktadır. Tüm haberlerde sözlü saldırıların

ikinci sırada yer alarak 35 (%25,93) kez haberlerde geçtiği görülmektedir. Şiddet uygulama esnasında en çok kullanılan iki araçtan biri bıçak diğer ise sopadır. Bıçağın şiddet aracı olarak kullanıldığı haberlerin sayısı 8 (%5,93), sopanın şiddet aracı olarak kullanıldığı haberlerin sayısı ise 7 (%5,19) olarak tabloda yer almaktadır. Şiddet haberlerinde şiddet esnasında kullanılan aracın belirtilmediği haberlerin sayısı 10 (%7,41)'iken, diğer şiddet uygulama araçları ise haberlerde 8 (%5,93) farklı şekilde geçmektedir.

Haberde ne tür bir görsel kullanımı yapılmıştır?						
	Fotoğraf	Logo	Grafik	İllüstrasyon	Video	Kullanılmamış
<i>aksam.com</i>	3					
<i>ensonhaber.com</i>	8					
<i>haberler.com</i>	16			1	1	2
<i>haberturk.com</i>	14			2	2	
<i>hurriyet.com</i>	12				2	
<i>milliyet.com.tr</i>	10				2	
<i>sabah.com</i>	3					
<i>sozcu.com</i>	8				2	
<i>yeniakit.com</i>	8				4	1
<i>yenisafak.com</i>	4					1
TOPLAM	86			3	13	4
YÜZDE	%81,13			%2,83	%12,26	%3,77

Tablo 12: Haberde kullanılan görsellerin türü

Tablo 12'ye bakıldığında fotoğrafların şiddet haberlerinin aktarılması esnasında en çok tercih edilen görsel olduğu görülmektedir. Sağlıkta şiddet haberleri dikkate alındığında fotoğrafların kullanıldığı haberler ön plana çıkarken çoğu haberde birden fazla fotoğraf kullanıldığı tespit edilmiştir. Tabloda 86 (%81,13) haberde fotoğrafın görsel olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Görsel olarak fotoğrafın hemen ardından ise videolar gelmektedir. Videoların tercih edildiği haberlerin sayısı 13 (%12,26) olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca haberlerde illüstrasyonların toplamda 3 (%2,83) haberde tercih edildiği görülmektedir. Hiçbir görselin kullanılmadığı sayı da 4 (%3,77)'tür.

Haberde fotoğraf kullanılmış ise fotoğrafın içeriğinde ne vardır?									
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
<i>aksam.com</i>		1		1		1			
<i>ensonhaber.com</i>	3	4					1		
<i>haberler.com</i>	1	6				1			9
<i>haberturk.com</i>	1	6				2			8
<i>hurriyet.com</i>	1	9							2
<i>milliyet.com.tr</i>	2	3	1	2	2				3
<i>sabah.com</i>	1	1				1			
<i>sozcu.com</i>	3	4			1				4
<i>yeniakit.com</i>	1	2				1			4
<i>yenisafak.com</i>		2	1						1
TOPLAM	13	38	2	3	3	6	1		31
YÜZDE	%13,40	%39,18	%2,06	%3,09	%3,09	%6,19	%1,03		%31,96

a) Olay Yeri fotoğrafı
b) Şiddet mağdurunun olay sonrası fotoğrafı
c) Şiddet mağdurunun vesikalık fotoğrafı
d) Şiddet uygulayanın fotoğrafı
e) Şiddet mağdurunun olayla ilgisi olmayan fotoğrafı
f) Sağlık yöneticisi
g) Sivil toplum kuruluşu temsilcisi
h) Sağlık çalışanı
i) Diğer (Varsa Belirtiniz)

Tablo 13: Haberde kullanılan görselin içeriği

Haberlerde kullanılan fotoğrafların içeriklerine dair bilgileri gösteren tablo 13'e bakıldığında en fazla fotoğrafın şiddet mağdurunun olay sonrası fotoğraflarının yer aldığı görülmektedir. Haberlerin 38 (%39,18)'inde bu fotoğraflara yer verilirken haber sitelerinin en az 1 haberde şiddet mağdurunun olay sonrası fotoğrafını okuyucu ile paylaştığı görülmektedir. İkinci olarak en fazla kullanılan fotoğraf ise 13 (%13,40) haberde kullanılmasıyla olay yeri fotoğrafları oluşturmaktadır. Bu iki fotoğraf içeriğinden sonra haberlerde en çok 6 (%6,19) fotoğraf ile sağlık yöneticilerinin fotoğrafları oluşturmaktadır. Şiddet mağdurunun olayla ilgisi olmayan fotoğrafı ile şiddet uygulayanın fotoğrafları ise 3 (%3,09)'er haberde yer almaktadır. Haberlerde şiddet mağdurunun vesikalık fotoğrafının ise 2 (%2,06) haberde paylaşılmış olduğu görülmektedir. Yalnızca 1 (%1,03) kez de STK temsilcisinin fotoğrafının kullanıldığı görülmektedir.

Haberde yer alan şiddetin nedeni nasıl gösterilmektedir?						
	İlgisizlik	Geç Müdahale	Kurallara Uymama	Psikolojik Sorunlar	Diğer	Belirtilmemiş
<i>aksam.com</i>	1		1		1	
<i>ensonhaber.com</i>			6			2
<i>haberler.com</i>	1		10		5	3
<i>haberturk.com</i>	1		11		1	5
<i>hurriyet.com</i>			7	1	2	4
<i>milliyet.com.tr</i>			3		3	6
<i>sabah.com</i>	2				1	
<i>sozcu.com</i>			6		3	1
<i>yeniakit.com</i>	1	1	2		7	2
<i>yenisafak.com</i>			2		1	2
TOPLAM	6	1	48	1	24	25
YÜZDE	%5,71	%0,95	%45,71	%0,95	%22,86	%23,81

Tablo 14: Haberde yer alan şiddetin nedenleri

Araştırmanın son sorusunda ise haberde yer alan şiddete dair internet sitelerinin haberlerinde paylaştıkları bilgilerden yola çıkarak şiddeti meşrulaştırma durumları incelenmektedir. Tablo 14’te şiddet olaylarının nedenleri arasında en fazla 48 (%45,71) haberde belirtildiği üzere şiddeti uygulayanların hastane kurallarına uymak istememeleri neticesinde şiddete başvurdukları anlaşılmaktadır. Haberlerde “ilgisizlik” 6 (%5,71), “geç müdahale” ve “psikolojik sorun” da 1’er (% 0,95) kez şiddetin nedeni olarak gösterilmektedir. Haberlerde şiddetin nedeninden bahsetmeyen haberlerin sayısı ise 25 (%23,81)’tir. Şiddetin nedenini farklı şekilde gösteren haberlerin sayısı ise 24 (%22,86)’tür. Bu nedenler arasında hastanın verilen tedaviyi yeterli bulmaması, doktorun istediği ilacı yazmaması, hastanenin sisteminden kaynaklı olarak medyana gelen arızalar, hastanın erken sıra almak istemesi, usulsüz reçete yazılmasının istenmesi, öncelik tanıma isteği yer almaktadır.

5. Tartışma ve Sonuç

Medya dilinin gücünü ve medyanın toplumsal olaylar karşısındaki etkisini anlamak pek çok araştırmanın konusu olmuştur. Sağlık sektöründe yaşanan şiddet olayları da son yıllarda toplumun en hassas konularından biri haline gelmiş ve medyada sık sık yer almıştır. Özellikle internet sitelerinde yer alan haberlerin dil, ifade biçimi, seçilen kelimeler, kullanılan görseller ve genel üslup açısından nasıl bir çerçeve çizdiği, bu çalışma sayesinde araştırmacılara fikir verir bir nitelik kazanmıştır. Medyanın, sağlık sektöründe yaşanan şiddet olaylarını nasıl raporladığı, bu olayların toplumsal algısını ve tepkilerini nasıl şekillendirdiği konusuna dair ip uçları keşfetmeyi sağlayacak sorular haber metinlerinde yer alan bilgiler üzerinden cevaplandırılmaya çalışılmıştır. Ortaya çıkan verilerden hareketle haberlerin metni, içerisinde kullanılan görseli, haberleri hazırlayan kişi ve kurum bilgisi gibi farklı açılardan incelenmeye değer pek çok tartışmalı nokta tespit edilmiştir.

Bu noktalardan ilki habere dair kaynak bilgisi ve bu kaynağın güvenilirliğini sorgulanmasıdır. Haber sitelerinde yer alan haberlerin güvenilirliği, haberin içeriğinin doğruluğuna ve kaynaklarının güvenilirliğine bağlıdır. Haberlerin hangi ajanslardan alındığı bilgisi haber sitelerinin çoğunda yer alırken bir kısmında bu bilginin yer almadığı görülmektedir. Aynı şekilde haberlerin bir kısmında muhabir bilgisine de yer verilmediği görülmektedir. Bu iki durum haberlerin güvenilirliğini etkileyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar haberlerin büyük çoğunluğunda ajans ve muhabir bilgisine yer verilse de bir kısmında bu durumun gözden kaçırılması haberlerin güvenilirliğini etkilemektedir. Diğer taraftan haberlerde kaynak olarak şiddet mağdurlarından bile daha fazla STK Temsilcilerine yer verildiği

görülmektedir. STK Temsilcilerinin olayla ilgili mağdurlardan daha fazla bilgi aktarması haberlerin objektif olma kriterine zıt bir çizgi çizmektedir. STK Temsilcileri habere konu olan olaydan uzaklaşarak olayı siyasi arenaya taşıyabilen açıklamalar yapabilmekte ya da kamuoyu oluşturma gayreti içerisinde girebilmektedir.

Çalışmada yer alan veriler ışığında şiddet türleri arasında fiziksel şiddet türünün en yüksek oranda çıkması toplumsal yaşam içinde bireylerin fiziksel şiddeti bir çözüm aracı olarak görmesinden kaynaklanmış olabilmektedir. Nitekim çalışmanın literatür kısmında bahsedildiği üzere fiziksel şiddet, şiddet türleri içinde en görünür olan tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla en yaygın olan fiziksel şiddet türünde şiddeti uygulayan kendinde bu gücü uygulayarak bir hüküm sürme istediğini yaptırma biçimi olarak görmektedir.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan dikkat çekici noktalardan birisini haber başlıklarında şiddetin boyutu ile ilgili kullanılan ifadeler oluşturmaktadır. En çok darp ve saldırı kelimelerinin kullanıldığı görülürken darp kelimesinin en fazla kullanılan ifade olduğu tabloda ortaya konmaktadır. Bu durumun nedenlerinden birisini “darp” kelimesinin, saldırının şiddetli bir şekilde gerçekleştiğini ve kişinin ciddi şekilde yaralandığını iması oluşturmaktadır. Diğer yandan, “saldırı” kelimesi, saldırının şiddetli olup olmadığına veya kişinin yaralanıp yaralanmadığına dair bir bilgi vermemektedir. Bu nedenle, haberi yazarlar okuyuculara olayın ciddiyetini ve şiddetini daha iyi anlatmak için “darp” kelimesini saldırı kelimesi yerine tercih ediyor olabilmektedirler.

Ele alınan haberlerde fiziksel şiddetin ön plana çıktığı görülmektedir. Fiziksel şiddet türleri içerisinde ise en çok darp yer almaktadır. Bu durum bir olayın haber değerinin şiddet türü ile doğrudan bağlantısını olup olmadığını sorgulamamıza neden olmaktadır. Sözel şiddetin fiziksel şiddete oranla daha az yaşandığını iddia etmek aşırı iyimser olmanın bir sonucu olabileceken haberlerde sözel şiddetten ancak fiziksel şiddetin yanında bahsedilmektedir. İncelenen haberlerde fiziksel şiddetten genel olarak detaylı bir şekilde bahsedilir ve darp özellikle ön plana çıkarken sözel şiddetin ne olduğu ise haberlerin büyük çoğunluğunda belirsizliğini korumaktadır.

Haberlerde en çok kullanılan görseli fotoğraflar oluşturmaktadır. İncelenen haberlerde kullanılan fotoğraflara bakıldığında en fazla şiddet mağdurunun olay sonrası fotoğrafının yer aldığı görülmektedir. Haberi doğrular nitelikte kullanılan bu fotoğraflar diğer taraftan haberin sansasyonel değerini de arttırmaktadır. Olay yerini gösteren diğer fotoğraflar da şiddet mağdurlarının olay sonrası fotoğraflarından sonra en çok kullanılan fotoğraf olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu görsellerin kullanımı haberin doğrulanmasında pay sahibi olması nedeniyle tercih edilebilmektedir. Ancak, bu yaklaşımın ahlaki ve profesyonel sınırları vardır. Bu görsellerin kullanımı mağdurun mahremiyetini, onurunu ve psikolojik durumunu riske atabilmektedir. Bu nedenle, haberlerde mağdurların onurunu koruyacak ve toplumsal farkındalığı artıracak alternatif görseller (simgeleştirilmiş görseller, bilgilendirici grafikler) kullanmak daha ahlaki bir yaklaşım olabilmektedir. Bu, hem toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etmeyi hem de mağdurların haklarını gözetmeyi gerektirir, böylece haberin amacı zarar vermeden gerçekleştirilir.

Haber metinlerinde şiddetin gerekçesi bilgisi verilmeli midir sorusu ayrı bir araştırma ve tartışma konusudur. Çünkü şiddetin nedenleri, şiddeti meşrulaştırmak, haklı göstermek veya normalleştirmek için kullanılabilir. Bu durum, şiddet mağdurlarının haklarını ve duygularını ihlal edebilirken şiddetin nedenleri, gerçek dışı, yanlış veya eksik de olabilmektedir. Bu durum, okuyucuların şiddet olaylarına ilişkin algısını ve tutumunu yanıltabilmektedir. Bu bilgiler ışığında araştırma kapsamında metinlerde yer alan şiddet gerekçeleri de incelenmiştir. Şiddetin gerekçesi arasında dikkatleri çeken hasta ve/veya yakınlarının

hastane kurallarına uymaması gösterilmektedir. Dolayısıyla haber metinlerinde şiddeti uygulayan kişinin aslında var olan sisteme uyum sağlamama isteğinden problem çıktığı bilgisi daha fazla yer almaktadır.

Araştırmanın bulgularından ve sonucundan hareketle sağlık sektöründe yaşanan şiddet olaylarının topluma yansımış biçiminde bazı düzenlemelerin gerekliliği oldukça ortaya çıkmıştır. Medyanın öğretici, bilgilendirici, eğitici gibi işlevleri göz önünde bulundurularak sağlık sektöründe şiddet haberlerinin verilmesi daha dikkati gerektiren bir konu olmalıdır. Nitekim verilen şiddet haberleri şiddeti öğretici nitelikte hazırlanmamalıdır. Haber başlıkları ve şiddeti uygulayan ya da şiddet mağduru ifade edilirken şiddeti çağrıştırmaya yer verilmemelidir. Öyle ki haberleri daha etkin kılan fotoğrafların sağlık çalışanlarını küçük düşürücü, imajını zedeleyici görüntüler ile verilmemelidir. Etik kurallar çerçevesinden kanlı görüntüler, şiddet araçları gösterilmemelidir. Özellikle internet gazeteciliğinde haberin tıklanma oranının artmasına yönelik haberi çarpıtıcı, şok ifadeler uyandıran kelimeler kullanılmamalıdır.

Kaynakça

- Arık, İ. A. (1998). Psikolojide Bilimsel Yöntem. İstanbul: Çantay Kitabevi
- Atabek, Ş. G., Atabek Ü. (2007). Medya Metinlerini Çözümlemek. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Aziz, A. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Cobis, M. Y., & Nindi, I. A. (2022). Virtualization of E-Health Communication Media on E-Health Halodoc. Jurnal Mutakallimin: Jurnal Ilmu Komunikasi, 5(2).
- Cross, R., & O'Neil, I. (2021). Health communication. Health promotion: global principles and practice, (Ed. 2), 106-147.
- Dökme, S., Görgün, C. T., & Akyürek, Ç. E. (2023) Analysis Of The Reflections Of Violence Against Healthcare Workers In The Media Using Text Mining Method. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (59), 345-360.
- Duğan, Ö. (2017). Analysis of violence in health news: An examination on newspaper reports. Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 5(1), 400-410.
- Huo, J., Desai, R., Hong, Y. R., Turner, K., Mainous III, A. G., & Bian, J. (2019). Use of social media in health communication: findings from the health information national trends survey 2013, 2014, and 2017. Cancer Control, 26(1), 1073274819841442.
- Kanchan, S., & Gaidhane, A. (2023). A study to assess the efficacy of print and digital health communication media tools (HCMT) in rural and urban communities. F1000Research, 12, 1314.
- Karasar, N. (2010). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (21.b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Moorhead, S. A., Hazlett, D. E., Harrison, L., Carroll, J. K., Irwin, A., & Hoving, C. (2013). A new dimension of health care: systematic review of the uses, benefits, and limitations of social media for health communication. Journal of medical Internet research, 15(4), e1933.
- Motta, M., Sylvester, S., Callaghan, T., & Lunz-Trujillo, K. (2021). Encouraging COVID-19 vaccine uptake through effective health communication. Frontiers in Political Science, 3, 630133.
- Salmon, C. T., & Poorisat, T. (2020). The rise and development of public health communication. Health communication, 35(13), 1666-1677.
- Sevimli, S. (2020). An analysis of violence against healthcare professionals in Turkey from online media reports. Eubios journal of Asian and international bioethics: EJAIB, 30(3).

Wright, Charles R. (1986). *Mass Communication: A Sociological Perspective*. New York: Random House.